

Стефан Милић*

DOI: 10.46793/GP.1302.69M

**Др Милош Прица: ПРАВНА ДРЖАВА И МЕДИЈИ –
КАНОНИ МЕДИЈСКОГ ПРАВА, Правни факултет
Универзитета у Нишу, Ниш, 2021.**

Рад примљен: 23. 10. 2022.

Рад прихваћен за објављивање: 27. 12. 2022.

Последњих година неизоставна питања у правној теорији и пракси јесу питање правне државе и питање слободе медија. Управо су ова два питања централна тема ове монографије интересантног наслова. Аутор се определио за употребу добро познатог појма из црквеног права „канон“, исказујући на тај начин значај правне државе за слободу медија. Наиме, канон означава неизоставна правила која се тичу живота и вере хришћана, без којих се у хришћанству не може, једнако као што правна држава представља *conditio sine qua non* за слободу медија. Књига садржи седам глава: Правна држава као институционални и правни поредак (11-92), Општа воља, јавни интерес, јавност и врлина као правни појмови (93-146), Плурализам правне државе између телеологије и идеологије (147-190), Медији као субјекти територијалне заједнице и правног поретка (191-220), Однос између слободе изражавања и других правних добара у поретку правне државе (221-316), Правни режим јавног информисања у Републици Србији (317-364) и Електронски медији у Републици Србији (365-408).

У прве три главе аутор говори о правној држави, односу правне државе и јавне управе, јавности као демократској детерминанти правне државе, затим о јавности између телеологије, идеологије и пропаганде. Последња целина је посебно вредна пажње, јер у њој аутор карактеристичним примерима из српске историје осликава колико заправо може бити опасно медијско извештавање које се напослетку претвара у пропаганду. Тако аутор наводи као примере убиство краља Александра Карађорђевића и француског министра Луја Бартуа, брачног пара Чаушеску, затим случајеве „Маркале“ и „Рачак“ који су послужили као повод за бомбардовање СР Југославије, а за које се касније, како вели аутор, испоставило да су намештени случајеви.

* Студент четврте године Основних академских студија права на Правном факултету Универзитета у Нишу, milic.stefan069@gmail.com.

Вредна пажње је пета глава где аутор поставља питање односа између слободе изражавања и других права, превасходно кроз јудикатуру Европског суда за људска права у Стразбуру. Аутор наводи пресуде Европског суда за људска права које се тичу ограничавања слободе изражавања ради заштите општег добра (заштита националне безбедности и територијалног интегритета, заштита јавне безбедности, спречавање нереда и криминала, заштита здравља и морала, очување ауторитета и непристрасности суда), али и посебна ограничења која се тичу заштите угледа и части, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, слободе јавног информисања и заштите приватности, слободе изражавања и забране говора мржње, слободе изражавања и заштите верских осећања, забране клевете и заштите малолетника. У овој глави, у целини „Шта је демократско друштво“ (стр. 231-247) аутор наводи да ако вероисповест, као део јавног поретка, може бити предмет критике и оспоравања, да је у духу демократског друштва да предмет оспоравања буде и хомосексуализам, наравно без мржње, дискриминације и других облика негативних односа према припадницима ове оријентације.

У последњим двама главама аутор посвећује пажњу правном режиму јавног информисања и електронским медијима у Србији. Особито је интересантна целина „Оснивање електронских медија“ (стр. 376-384), где се говори о минималним условима које телевизија која претендује да добије статус телевизије са националном фреквенцијом мора задовољити. Тако аутор наводи да су телевизије „Хепи“ и „Пинк“ у периоду од 2012. до 2020. године четири од пет обавезних врста програма емитовале на нивоу статистичке грешке или нису емитовале, означавајући ријалити програме доминантним на наведеним телевизијама, који по речима аутора, представљају „смртну болест“ за културу и уметност под окриљем телевизије.

Аутор кроз примере из живота дочарава принципе правне државе и слободе медија. Поред релевантних правних писаца које је аутор цитирао, у књизи се могу наћи и беседе владике Николаја Велимировића, владике Григорија, као и искуства Нелета Карајлића, Милоша Шобајића, Драгића Јоксимовића, Данила Киша и других, која представљају илустрацију претходно теоријски анализираних принципа слободе медија или илустрацију повреде тих принципа. Књига представља и синтезу филозофских разматрања аутора о појму правне државе, о разлици између општег, јавног и приватног интереса, демократском друштву и односу правне упућености и правне подређености између системских и посебних медијских закона. Наведена књига ће сигурно послужити студентима постдипломских студија и наставницима приликом истраживања о медијима, али због популарности теме у јавности, књига „Правна држава и медији – канони медијског права“ може се препоручити и широј читалачкој публици, нарочито имајући у виду да је стил писања разумљив и просветитељски.